

การประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่มีต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
Self-assessment of Medical Students,
Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
Affecting to Learning Process Regarding Higher Education
Qualifications Framework

นัตตา วรรณราช, พิราววรรณ หนูเสน*

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร 10700

Nadda Wannarat, Pirawan Noosen*

Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok 10700

Received 20 October 2020, Received in revised 23 June 2022; Accepted 24 June 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 – 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 889 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power จะได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน และใช้วิธีสุ่มตามความสะดวก (Convenience หรือ Accidental Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง การประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test พบว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 – 6 ร้อยละ 57.92 เป็นเพศหญิง ประเมินตนเองว่าบรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 และประเมินตนเองว่า ด้านความรู้ที่น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85

นักศึกษาแพทย์ที่มีเพศชายและหญิง มีการประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และนักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 และ 3.50 – 4.00 มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะคิด; การจัดการเรียนการสอน; นักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก

Abstract

The objectives of this research were to study the self-assessment results of medical students affecting the learning process according to the higher education qualification framework, and to compare the self-assessment results of 889 medical students in the 4th to 6th year involving the learning process according to the higher education qualification framework. The G*Power program was used to determine the size of the sample. Accidental sampling was performed, and 280 samples were obtained. Data were collected from the questionnaire about self-assessment of the medical students, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, affecting the learning process according to the higher education qualification framework. Percentage, mean, standard deviation (S.D.), and t-test were applied to analyze the collected data. Research results illustrated that 57.92% of the medical students in the 4th to 6th year were female. They assessed that they highly achieved the learning according to the higher education qualification framework in ethics and morals. The average and S.D. were 4.42 and 0.62, respectively. Furthermore, they assessed the knowledge aspect the least. The average and S.D. were 3.48 and 0.85, respectively.

Male and female medical students assessed themselves to achieve the higher education qualification framework differently in knowledge, cognitive skills, and domain of psychomotor skill, with a statistically significant significance of 0.05. Moreover, the medical students whose GPAs were 3.00-3.49 and 3.50 – 4.00 had different assessment results of learning according to the higher education qualification framework in terms of numerical analysis, communication and information technology skills, and domain of psychomotor skill with a statistical significance of 0.05.

Keywords: Attitude; Instructional management; Pre-clinic medical student

1. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

ตามที่ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ มีแนวคิดพื้นฐานว่าผู้เรียนที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีพื้นฐานความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขาแพทยศาสตร์ต้องมี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ สามารถแสดงออกถึงคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ป่วยและสังคม แสดงออกถึงบุคลิกภาพอันเป็นที่น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่อการนัดหมาย มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เข้าใจความต้องการ และข้อจำกัดโดยไม่แบ่งแยกในบริบทของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมเพศ อายุ และ เศรษฐฐานะ เคารพในสิทธิของผู้ป่วย โดยการให้ความจริง รักษาความลับ คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ มีความเข้าใจและสามารถให้การบริการสุขภาพโดยมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลาง และแสดงออกถึงจิตสำนึกสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม 2) ด้านความรู้ คือ มีความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์ระดับพื้นฐาน มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและทักษะทางคลินิก มีความรู้ด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ มีความรู้ด้านเวชจริยศาสตร์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สามารถใช้ยา ผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีด้านสุขภาพอย่างสมเหตุผล มีหลักการด้านระบาดวิทยา ระบาดวิทยาคลินิก ชีวสถิติ เวชสารสนเทศและเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ มีหลักการด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และ พฤติกรรมศาสตร์ที่จำเป็น

สำหรับสร้างเสริมเจตคติและสร้างความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม มีหลักการด้านบริหารงานขั้นพื้นฐานทางสาธารณสุข และมีหลักการพื้นฐานด้านระบบคุณภาพ และความปลอดภัยของผู้ป่วย 3) ด้านทักษะทางปัญญา คือ ตระหนักรู้ในศักยภาพเพื่อกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างครอบคลุมทุกด้านที่จำเป็น มีความคิดสร้างสรรค์ วางแผน แสวงหาวิธีการสร้าง พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสม คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลและหลักฐานทั้งด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานและทางคลินิกไปใช้ในการอ้างอิงและแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ แสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ผูกทักษะ รวมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง เลือกใช้วิธีการตรวจโดยเครื่องมือพื้นฐาน เครื่องมือพิเศษ และการตรวจทางห้องปฏิบัติการโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเหมาะสม เข้าใจบทบาท คุณประโยชน์ และแนวทางการบูรณาการการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกเข้ากับระบบสุขภาพของประเทศ เพื่อเลือกใช้แนวทางหรือส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม เข้าใจความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงาน ทั้งสามารถปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องสามารถสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานประจำวัน และเข้าใจในระบบบริหารจัดการความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ ชีวิตและความตาย วัฒนธรรม สังคม กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกับการบริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเชิงวิชาชีพ และมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น ทำงานเป็นทีมอย่างเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ ในบทบาทผู้นำ และสมาชิก ในทีมของระบบสุขภาพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ องค์กร และสังคม ส่งเสริม

การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการดูแลสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและควบคุมโรค มีทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (ความยืดหยุ่น รู้จักพอเพียง และการใช้ชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย) 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะ คณิตศาสตร์ และสถิติทางการแพทย์ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน การนำเสนอและอวัจนภาษา ขอความยินยอมเพื่อการรักษาพยาบาล รวมทั้งสร้างความมั่นใจเรื่องการรักษาความลับของผู้ป่วย มีทักษะการสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ เช่น การแจ้งข่าวร้ายและการจัดการเมื่อเกิดข้อผิดพลาด มีทักษะในการรับฟังปัญหา เข้าใจถึงความรู้สึกและความวิตกกังวลของผู้ป่วยและญาติ อีกทั้งสามารถตอบคำถาม อธิบายให้คำปรึกษา และคำแนะนำ โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งมีวิจรรณญาณในการประเมิน และเลือกใช้ข้อมูล ด้วยหลักการของระบาดวิทยา ระบาดวิทยาคลินิก และเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ มีทักษะในการรับข้อมูลอย่างมีวิจรรณญาณ และแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่มีคุณภาพรวมทั้งสามารถอ่านวิเคราะห์ และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ เลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอสารสนเทศ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรม บันทึกเอกสารทางการแพทย์อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และต่อเนื่อง โดยอาศัยแนวทางมาตรฐานสากล มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ 6) ด้านทักษะพิสัย คือ มีความสามารถในการสังเกตอาการปฏิกิริยา ทำหน้าที่ของผู้ป่วยและญาติ มีความสามารถในการซักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม มีความสามารถในการตรวจและแปลผลโดยเครื่องมือพื้นฐานและการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเป็นได้ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเหมาะสม มีทักษะในการให้การดูแลรักษา และทำหัตถการที่จำเป็น มีทักษะในการสร้าง

เสริมสุขภาพและป้องกันโรค มีทักษะพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย[1,2,3]

การประเมินตนเองเป็นกระบวนการในการประเมินความรู้ ความสามารถวิธีหนึ่งที่ต้องทำควบคู่ไปกับการประเมินผลโดยวิธีอื่นๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่า หลักสูตรนั้นๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้ว บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด มีอะไรต้องแก้ไข เพื่อนำผลมาใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า

การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา นั้น ผู้วิจัยศึกษาในภาพรวมโดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม) ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นถึงความแตกต่างทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย ของนักศึกษาแพทย์แต่ละบุคคล รวมไปถึงจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่อให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อผลการเรียนรู้แต่ละด้าน ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลกับผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จำนวน 889 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power จะได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน และใช้วิธีสุ่มตามความสะดวก (Convenience หรือ Accidental Sampling) ในการแจกแบบสอบถาม ซึ่งจากการศึกษาของ นุชจรรย์ ได้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน พบว่าการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาแพทย์มีโอกาสที่จะได้รับคืนประมาณร้อยละ 40 ดังนั้นผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาแพทย์ทั้งหมด

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) เรื่อง การประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งเนื้อหาภายในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาแพทย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม)

ตอนที่ 2 การประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ ที่มีต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษา ซึ่งแยกออก 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ ทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) โดยระดับคะแนนมีค่าตั้งแต่ 1-5 แสดงความคิดเห็นตามผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา บรรลุมากที่สุด บรรลุมาก บรรลุปานกลาง บรรลุน้อย และบรรลุน้อยมากตามลำดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงพรรณนา โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test

6. ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 295 คน โดยส่วนใหญ่ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.92 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 54.24 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 3.50 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 62.37 (Table 1)

Table 1 Characteristics of sample groups.

	Frequency	Percentage (%)
Gender		
Male	145	42.08
Female	150	57.92
Academic year		
4 th Year	113	38.31
5 th Year	160	54.24
6 th Year	22	7.46
Academic performance (GPA)		
2.00 – 2.49	2	0.68
2.50 – 2.99	11	3.73
3.00 – 3.49	98	33.22
3.50 – 4.00	184	62.37

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ ที่มีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

- 1.00 - 4.49 หมายถึง น้อยมาก
- 1.50 - 2.49 หมายถึง น้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มาก
- 4.50 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

จากตารางพบว่า คะแนนเฉลี่ยที่นักศึกษาประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา คุณลักษณะที่นักศึกษาบรรลุมากที่สุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และน้อยที่สุดคือ ด้านความรู้ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.48

Table 2 The result of analysis of mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.) for characteristics in line with the six (6) dimensions of Thai qualifications framework for higher education.

Thai qualifications framework for higher education	Mean	S.D.	Interpretation
Ethics and morals	4.42	0.62	More
Knowledge	3.48	0.85	Moderate
Cognitive skills	3.69	0.73	More
Interpersonal skills and responsibility	4.17	0.68	More
Numerical analysis, communication and information technology skills	3.81	0.77	More
Domain of psychomotor skill	3.69	0.71	More

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาแพทย์เคาท์พในสิทธิ์ของผู้ป่วย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ นักศึกษาแพทย์มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและทักษะทางคลินิกตามที่ระบุในแต่ละชั้นปี ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.85) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะทางปัญญา นักศึกษาแพทย์มีทักษะในการให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.73) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ

ความรับผิดชอบ นักศึกษาแพทย์ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของผู้ป่วย ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.68) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาแพทย์ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.77) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก และด้านทักษะพิสัย นักศึกษาแพทย์มีความสามารถในการสังเกตซักประวัติผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.71) มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก

Table 3 Comparison of sample group’s characteristics in line with Thai qualifications framework for higher education, classified by gender.

	n	\bar{X}	S.D.	t	p
Ethics and Morals					
Male	145	4.43	0.45	0.589	0.607
Female	150	4.40	0.49		
Knowledge					
Male	145	3.69	0.77	5.088*	0.001
Female	150	3.28	0.59		
Cognitive Skills					
Male	145	3.77	0.47	3.196*	0.048
Female	150	3.61	0.39		
Interpersonal skills and responsibility					
Male	145	4.17	0.54	0.086	0.491
Female	150	4.17	0.54		
Numerical analysis, communication and information technology skills					
Male	145	3.93	0.64	3.853	0.086
Female	150	3.68	0.51		
Domain of psychomotor skill					
Male	145	3.81	0.69	3.408*	0.010
Female	150	3.58	0.49		

* significant at P < 0.05 level

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาแพทย์เพศชาย และหญิง มีการประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านความรู้

ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะพิสัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Table 4 Comparison of sample group's characteristics in line with Thai qualifications framework for higher education, classified by academic year.

	n	\bar{X}	S.D.	t	p
Ethics and Morals					
4 th Year	113	4.44	0.43	1.024	0.307
5 th Year	160	4.38	0.50		
Knowledge					
4 th Year	113	3.50	0.79	0.403	0.687
5 th Year	160	3.47	0.69		
Cognitive skills					
4 th Year	113	3.73	0.41	1.350	0.178
5 th Year	160	3.65	0.47		
Interpersonal skills and responsibility					
4 th Year	113	4.16	0.56	0.457	0.648
5 th Year	160	4.13	0.53		
Numerical analysis, communication and information technology skills					
4 th Year	113	3.83	0.63	0.740	0.460
5 th Year	160	3.77	0.57		
Domain of psychomotor skill					
4 th Year	113	3.70	0.68	0.477	0.634
5 th Year	160	3.67	0.58		

* significant at $P < 0.05$ level

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 6 มีจำนวนแตกต่างกับกลุ่มอื่นๆ มากพอสมควร ตารางที่ 4 จึงวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 4 และ 5 ซึ่งผลการ

ศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และ 5 มีการประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

Table 5 Comparison of sample group’s characteristics in line with Thai qualifications framework for higher education, classified by academic performance.

	n	\bar{X}	S.D.	t	p
Ethics and Morals					
3.00 – 3.49	98	4.39	0.50	-0.772	0.063
3.50 – 4.00	184	4.44	0.45		
Knowledge					
3.00 – 3.49	98	3.51	0.73	0.380	0.538
3.50 – 4.00	184	3.47	0.71		
Cognitive skills					
3.00 – 3.49	98	3.69	0.46	-0.066	0.113
3.50 – 4.00	184	3.69	0.43		
Interpersonal skills and responsibility					
3.00 – 3.49	98	4.17	0.55	0.316	0.534
3.50 – 4.00	184	4.15	0.54		
Numerical analysis, communication and information technology skills					
3.00 – 3.49	98	3.82	0.66	0.361*	0.013
3.50 – 4.00	184	3.79	0.54		
Domain of psychomotor skill					
3.00 – 3.49	98	3.69	0.67	-0.007*	0.036
3.50 – 4.00	184	3.70	0.57		

* significant at P < 0.05 level

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีผลการเรียน 3.00-3.49 และ 3.50 – 4.00 มีการประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.1 ความคิดเห็นด้านเนื้อหาเพิ่มเติมที่นักศึกษาแพทย์ควรรู้

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์พบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และ 5 มีความต้องการเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายทางการแพทย์ การทำหัตถการ ทักษะการตรวจร่างกาย และการเข้าหาผู้ป่วยเหมือนกัน นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 และ 6 มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคเบื้องต้น และโรคพื้นฐานที่ควรทราบเหมือนกัน และนักศึกษาแพทย์ชั้นปี

ที่ 6 จะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยและการได้ปฏิบัติกับ case ที่เป็นโรคทั่วไปให้บ่อยยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพของตนเองตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ไม่กล้าเข้าไปซักประวัติ/ตรวจร่างกายคนไข้ในหอผู้ป่วย และไม่รู้จักวิธีการเรียนรู้จากคนไข้ ขาดทักษะในการเข้าหาผู้ป่วย อยากให้มีการบูรณาการความรู้ทั้งคลินิกและปรีคลินิกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกันและนักศึกษาแพทย์ได้สิ่งที่ควรต้องรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และเปิดโอกาสฝึกทักษะการพูดคุยให้คำแนะนำ/ปรึกษากับผู้ป่วย รวมถึงการแจ้งข่าวร้าย โดยมีอาจารย์หรือแพทย์ประจำบ้านช่วยคุณและแนะนำ

7. สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาแพทย์ร้อยละ 57.92 เป็นเพศหญิง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 3.50 – 4.00 ซึ่งนักศึกษาประเมินตนเองว่าบรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะพิสัย ส่วนด้านความรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาแพทย์ที่มีเพศชายและหญิง พบว่ามีการประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาแพทย์ที่

มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 และ 3.50 – 4.00 มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และ 5 มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

8. อภิปรายผล

การศึกษาผลการประเมินตนเองของนักศึกษาแพทย์ต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะพิสัย โดยด้านความรู้ มีคะแนนประเมินน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางซึ่งอาจจะเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ยังกังวลในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและทักษะทางคลินิก โดยนักศึกษาแพทย์ให้ความเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายทางการแพทย์ ทักษะการตรวจหัตถการ ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจิราภรณ์[4] ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความสามารถตนเองของนักศึกษาแพทย์ระดับปรีคลินิกตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ระดับปริญญาตรีกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์อันพึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนประเมินตนเองในด้านความรู้น้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มากที่สุด เน้นการบูรณาการระหว่างการเรียนในชั้นปรีคลินิกและคลินิก ให้นักศึกษาแพทย์สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นปรีคลินิก ไปประยุกต์ใช้ได้ในชั้นคลินิกให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมิน

ตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พบว่านักศึกษาชายประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะพิสัย สูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวชิราภรณ์เช่นกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 และ 3.50 – 4.00 พบว่านักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 ประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ในด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสูงกว่านักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50 – 4.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50 – 4.00 ประเมินตนเองว่าบรรลุคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้านทักษะพิสัยมากกว่านักศึกษาแพทย์ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 – 3.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และ 5 พบว่าการผลประเมินตนเองฯ ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะศึกษาแพทย์ทั้งสองชั้นปีมีความต้องการความรู้และเนื้อหาในการเรียนของนักศึกษาแพทย์เพิ่มเติมที่คล้ายกัน

9. References

- [1] Office of the Higher Education Commission, Thai Qualifications Framework for Higher Education, 2009.
- [2] Doctor of Medicine Program, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University Curriculum revised 2014, pp. 48-59. (in Thai)
- [3] Announcement of the Ministry of Education on Standard Framework National Higher Education Qualifications, 2009, Available Source: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/File-sNews2/news2.pdf>, August 13, 2015.
- [4] Wachiraporn K. and Worapon W., 2016, Self-assessment of pre-clinical undergraduate medical student competencies in the application of the undergraduate framework learning standard and appraisal competency for basic education students and medical graduate's outcome, *Thammasat Medical Journal*. 16: 467-479. (in Thai)